Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	378 Rk1a
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2026/6728	4.11.2026

Viite
HE 107/2026 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Yhteyshenkilö
Oikeusasiantuntija Emma Blomqvist

Asia

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

Taustaa

Eduskunnan hallintovaliokunta pyysi 23.10.2026 maakunnan hallitukselta asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuolinpesän palvelualustasta ja laki kuolinpesän osakasrekisteristä. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi perintö- ja lahjaverolakia, hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettua lakia, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia, verotusmenettelystä annettua lakia, perintökaarta, ulosottokaarta sekä lakia tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan.

Esityksessä ehdotetaan myös Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa tarjottavia sähköisiä palveluita laajennettavaksi siten, että ne toimisivat palvelualustana kuolinpesän sähköiselle asioinnille. Kuolinpesän palvelualustalla tarjottaisiin sähköisen asioinnin palvelu ehdotettuun kuolinpesän osakasrekisteriin, jonka tarkoituksena on mahdollistaa tietyn kuolinpesän henkilöpiiriä koskevan ajantasaisen tiedon saatavuus. Kuolinpesän palvelualustalla tarjottaisiin mahdollisuus myös perukirjan ja perintöveroilmoituksen laatimiseen. Kuolinpesän palvelualustan käyttöön ottaneilla osakkailla olisi käytettävissään lisäksi asiakirjojen säilytyspalvelu. Sähköisen asioinnin ohella säilytettäisiin myös mahdollisuus paperilla tapahtuvaan asiointiin.

Perunkirjoitus olisi jatkossa mahdollista toimittaa osittain tai kokonaan myös sähköisesti. Perunkirjoitukselle tarkoitettua määräaikaa pidennettäisiin kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Perukirjan sisältöä ajanmukaistettaisiin. Lisäksi perintöverotuksessa siirryttäisiin perukirjan perusteella toimitettavasta perintöverotuksesta perintöveroilmoituksen perusteella toimitettavaan verotukseen niin sähköisessä kuin paperilla tapahtuvassa asioinnissa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2.2027.

Valtakunnan ja maakunnan välinen toimivallan jako

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 7 kohdan nojalla valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat perintöä 10 §:ssä säädetyin poikkeuksin. Itsehallintolain 10 §:ssä säädetty poikkeus soveltuu oikeuteen hankkia omistus- tai käyttöoikeuksin maakunnassa sijaitsevaa kiinteää tai siihen rinnastettavaa omaisuutta. Koska esitys koskee vain kuolinpesän selvittämistä ennen perinnönjakoa, ei itsehallintolain 10 §:ssä säädetty poikkeus Ahvenanmaan toimivallasta sovellu esitykseen.

Perintö- ja lahjaverotusta koskeva lainsäädäntövalta kuuluu itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan nojalla valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin, ja Verohallinto huolehtii perintö- ja lahjaverotuksesta Ahvenanmaalla. Itsehallintolain 29 §:n 1 momentin mukaan myös väestökirjanpitoa koskevat asiat kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Maakunnan hallitus toteaa kuitenkin, että itsehallintolain 63 §:n ja perintökaaren (40/1965) 5 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan maakunnan hallituksella on toimivalta tehdä perintöasioita koskevia päätöksiä silloin, kun kuolleella ei ole perillisiä. Jos kuollut kuollessaan asui vakinaisesti maakunnassa, jäämistö menee Ahvenanmaan maakunnalle. Kiinteä tai siihen rinnastettava muu omaisuus, joka sijaitsee maakunnan ulkopuolella, on kuitenkin luovutettava valtiolle, jos sitä ei tarvita kuolleen velkojen tai kuolinpesän muiden sitoumusten kattamiseen.

Näkemyksiä

Yllä mainitulla tavalla Ahvenanmaan itsehallintolain 63 §:n mukaan jäämistö menee Ahvenanmaan maakunnalle, jos vainajalla ei ole perillisiä ja jos vainaja kuollessaan asui vakituisesti maakunnassa. Tällaisten perintöasioiden käsittely on maakunnan hallituksen tehtävä, joten eräät esityksessä tarkoitetuista tehtävistä ovat maakunnan hallituksen kannalta erityisen kiinnostavia.

Kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain 18 §:n 2 momentin mukaan Digi- ja väestötietovirasto (DVV) voi luovuttaa Valtiokonttorille tiedon kuolinpesästä, jossa ei ole lakimääräisiä perillisiä. Maakunnan hallitus ehdottaa, että säännöstä täydennettäisiin siten, että DVV tai Ahvenanmaan valtionvirasto saisi oikeuden vastaavien tietojen luovuttamiseen myös maakunnan hallitukselle, jos vainaja kuollessaan asui vakituisesti Ahvenanmaalla. Tämä mahdollistaisi tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan käsittelyn sellaisten perintöasioiden osalta, joissa Ahvenanmaalla on oikeus jäämistöön.

Muilta osin maakunnan hallituksella ei ole kommentoitavaa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Ministeri	Ingrid Zetterman
Oikeusasiantuntija	Emma Blomqvist